

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.II.37.301/2016/12.

A tanács tagjai: . Tóth Kincső a tanács elnöke
. Márton Gizella előadó bíró
. Rothermel Erika bíró

A felperes: felperes neve
(címe)

A felperes képviselője: Kajtár Takács Hegymegi-Barakonyi Baker & McKenzie
Ügyvédi Iroda
(ügyintéző: dr. Hegymegi-Barakonyi Zoltán ügyvéd, címe)

Az alperes: Pest Megyei Kormányhivatal, mint a Nemzeti
Fogyasztóvédelmi Hatóság jogutóda
(Pest Megyei Kormányhivatal Műszaki Engedélyezési és
Fogyasztóvédelmi Főosztálya, 1088 Budapest, József krt. 6.)

Az alperesi jogelőd képviselője: dr. ... jogtanácsos

Az alperesi beavatkozó: Alperesi beavatkozó neve
(címe)

Az alperesi beavatkozó képviselője: ... egyesületi elnök

A per tárgya: fogyasztóvédelmi bírságot kiszabó határozat bírósági
felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes

A jogerős határozatot hozó bíróság és a határozatának száma:
ővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
27.K.31.159/2015/17. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria

- a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 27.K.31.159/2015/17. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az alperes HAJ-279-8/2009. számú határozatát akként változtatja meg, hogy a fogyasztóvédelmi bírság összegét 52.000.000 (ötvenkétfélmillió) forintban állapítja meg, egyebekben a felperes keresetét elutasítja;
- kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 150.000 (százötvenezer) forint elsőfokú részperköltséget.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket a peres felek maguk viselik.

A Kúria kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 10.000 (tízezer) forint kereseti és 35.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati részilletéket.

A további 20.000 (húszezer) forint kereseti és 35.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati részilletéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felülvizsgálat szempontjából lényeges tényállás

- [1] Egy a perben nem álló alapítvány által, majd 2006. június 28. napján az alperesi beavatkozó által is kezdeményezett reklám-felügyeleti eljárásban a Budapest Főváros Közigazgatási Hivatala Fogyasztóvédelmi Felügyelősége a 2006. november 6. napján kelt 09-4376-9/2006. számú határozatával a felperest a bejelentésben szereplő budapesti üzletben megvalósított jogszabálysértő reklámtevékenység miatt 50.000 forint fogyasztóvédelmi bírsággal sújtotta, megtiltotta a jogsértő magatartás folytatását. Az alperes jogelődje, a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség az elsőfokú határozatot a 2006. december 27. napján kelt HAJ-2688-3/2006. számú másodfokú határozatában helybenhagyta. E határozat ellen a jelen perben alperesi beavatkozóként eljáró egyesület, illetve a perben nem álló reklámozó terjesztett elő keresetet.
- [2] A Fővárosi Bíróság a 2008. január 31. napján kelt 5.K.30.477/2007/9. számú - az 5.K.30.477/2007/13. számú végzéssel kijavított - ítéletével a közigazgatási határozatokat hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte, egyúttal a reklámozó keresetét elutasította. Megállapította, hogy a ... dohányáruval kapcsolatos promóció zajlott, amely a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: régi Grtv.) 13. § (1) bekezdését sértő gazdasági reklámtevékenység. A tényállás tisztázatlansága miatt az új eljárásra előírta a tényállás teljes körű felderítését, a promóció nagyságának tisztázását, és ezt követően a bírság összegéről való ismételt határozathozatalt.
- [3] Az új eljárásban az elsőfokú hatóság jogutóda, a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság Közép-magyarországi Regionális Felügyelősége a 2008. október 7. napján kelt KMF-6682-6/2008. számú határozatával a felperest 30 millió forint bírsággal sújtotta, egyben megtiltotta a jogsértő magatartás további folytatását. A hatóság a bírság kiszabása körében az elkövetett jogsértés számát, kiterjedtségét (országosan 634 üzlet, 1636 promóció), időtartamát (a közel 1,5 hónap keresztül tartó promóciót), a fogyasztók széles körének érintettségét (a promóció sűrűn látogatott áruházakban zajló lefolytatását), a jogsértés súlyát, a fogyasztók érdekeinek sérelmét (olyan termékre vonatkozó tiltott reklámtevékenység végzését, amely súlyosan károsítja az egészséget; a promóció fogyasztásra ösztönző hatását) értékelte. Súlyosbító körülményként vette figyelembe, hogy a felperes sorozatosan megsértette a reklámtilalmat, 2007. évben a jelenlegivel gyakorlatilag azonos tényállás mellett folytatott újabb promóciós tevékenységet. Tekintettel volt arra is, hogy a promóció kizárólag a reklámozó utasításai szerint zajlott.
- [4] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperesi jogelőd, a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság a 2009. január 7. napján kelt HAJ-4706-2/2008. számú határozatával az elsőfokú határozatot megsemmisítette és új eljárás lefolytatását rendelte el arra hivatkozással, hogy az elsőfokú hatóság az eljárása során nem tett eleget a tényállás tisztázási kötelezettségének.
- [5] A megismételt eljárás során az elsőfokú hatóság a 2009. június 22. napján kelt KMF-01896-7/2009. számú határozatával a felperest 100 millió forint fogyasztóvédelmi bírsággal sújtotta, megállapítva, hogy a 2006. március 13.-május 7. közötti időszakban a felperes a „... Bright Hostess Promóció” keretében országosan összesen 682 üzletben mindösszesen 1636 alkalommal a dohányárut vásárlóknak ajándéktárgyakat adott át, a vásárlók részére átadott ajándéktárgy dohányárut

népszerűsítő reklámtevékenységnek minősült. A felperes megsértette a régi Grtv. 13.§ (1) bekezdését, mert a promócióval nem árubemutatás valósult meg. A régi Grtv. 14.§ (1) bekezdése értelmében az anyagi jogsértést a régi Grtv. alapján állapította meg, míg az eljárási szabályokat a 2008. szeptember 1. napjától hatályos, a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: új Grtv.) 26.§ (1) bekezdése értelmében a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 47.§ (1) bekezdésének i) pontja, valamint 47/C.§ (1) bekezdés szabályainak megfelelően alkalmazta és szabta ki a fogyasztóvédelmi bírságot két promóció korábbi elbírálása folytán 680 üzletet és 1634 promóciót érintően.

- [6] A jogsértés időtartamát, a fogyasztók széles körének érintettségét, a fogyasztók érdekeinek sérelmét a korábbi határozatával azonosan állapította meg, és különös súllyal értékelte a jogsértés súlya körében a reklám dohánytermék-fogyasztásra ösztönző hatását. Ismételt jogsértés tanúsítását nem állapította meg.
- [7] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperesi jogelőd a 2009. december 15. napján kelt HAJ-279-8/2009. számú határozatában az elsőfokú határozatot megváltoztatva a fogyasztóvédelmi bírság összegét 86.413.300 forintban határozta meg. A határozat megváltoztatásának indoka az volt, hogy az elsőfokú hatóság az Fgytv. 47/C.§ (1) bekezdés a) pontjának első fordulataiba ütközően, a felperes 2008. évre vonatkozó nettó árbevételének 5 %-át meghaladóan szabta ki a bírságot. Az alperesi jogelőd a határozatában kitért arra, hogy az elsőfokú hatóság a bírság kiszabásánál értékelendő körülményeket helyesen mérlegelte, így a jogsértés kiterjedtségét, a jogsértés időtartamát, a fogyasztók széles körének érintettségét, a fogyasztók érdekeinek sérelmét, a promóció egészséget károsító termék fogyasztására ösztönző hatását, mely körülményekre figyelemmel a jogszabály által biztosított maximális mértékű fogyasztóvédelmi bírság kiszabását indokoltak tartotta. Rámutatott, hogy az Önszabályozó Reklám Testület (a továbbiakban: ÖRT) állásfoglalásának megfelelő magatartás tanúsítására való hivatkozás az eljárásban nem releváns, az állásfoglalásnak nincs jogi ereje, kötelező tartalma. Hangsúlyozta, hogy a jogsértésért való felelősség objektív, ezért nem értékelhető enyhítő körülményként, hogy a felperes abban a tudatban járt el, hogy az ÖRT állásfoglalásra tekintettel jogkövető magatartást tanúsít. A jogsértésért a régi Grtv. 14.§ (1) bekezdése alapján a reklámozó, a reklámszolgáltató és a reklám közzétevője is felelős, mindegyikük a saját magatartása következményeirel felel. Kifejtette, hogy a 30 millió forint összegű bírságot a másodfokú hatóság megsemmisítette, ezért a korábbi eljárásban kiszabott bírságnak a megismételt eljárásra kötelező ereje nincsen.

A felperes kereseti kérelme és az ellenkérelmek

- [8] Az alperesi jogelőd határozatának felülvizsgálata iránt a felperes keresetet nyújtott be.
- [9] Keresetében a bírság összegének csökkentését kérte az arányosság sérelmére, a mérlegelés jogszerűtlenségére hivatkozással. Enyhítő körülményként kérte értékelni azt, hogy a promóciót az ÖRT állásfoglalása alapján végezte.
- [10] Az alperesi jogelőd a kereset elutasítását kérte a határozatában foglalt indokok alapján.
- [11] Az utóbb, a harmadik megismételt peres eljárás során a perbe beavatkozó (a korábbi perekben II. rendű felperesként eljáró) alperesi beavatkozó a kereset elutasítását kérte, osztva az alperesi jogelőd határozatában foglaltakat.

Az előzményi perek ismertetése

- [12] A Fővárosi Bíróság a felperes és a jelen perben alperesi beavatkozóként eljáró egyesület által indított pereket egyesítve 24.K.32.647/2010/19. számon ítéletet hozott, az alperesi jogelőd határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedő hatállyal hatályon kívül helyezte és az elsőfokú

közigazgatási hatóságot új eljárásra kötelezte. Ezt az ítéletet a felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a Kfv.II.37.749/2011/5. számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

- [13] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott, 24.K.31.129/2013/3. számú ítéletével az alperesi jogelőd határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedő hatállyal ismételten hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Álláspontja szerint az alperesi jogelőd határozatának indokolása hiányos, mert az alperesi jogelőd a mérlegelés során - a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B.§-ába és az Fgytv. 47.§ (4) bekezdésébe ütközően - nem vette figyelembe az eset összes körülményét, nem adott számot arról, hogy a határozatban hivatkozott körülmények miként és hogyan hatottak ki a bírság összegére, továbbá a határozat hiányosságaként rótta fel az alperesi jogelődnek, hogy a határozatból nem állapíthatók meg az enyhítő és súlyosbító körülmények. A jogsértő mérlegelést támasztja alá - a bíróság álláspontja szerint - az is, hogy az előzményi eljárásokban azonos indokolás mellett 50.000, 30 millió, majd 100 millió, végül 86.413.300 forint összegű bírságok kerültek kiszabásra. A bíróság véleménye szerint a kiszabott bírság a promócióban résztvevő felek tekintetében, a betöltött szerepükre figyelemmel, nem volt arányos.
- [14] A bíróság alaposnak ítélte az egyesület keresetét, mert a jogsértés a fogyasztók széles körének egészségét veszélyeztette, ezért a bírság kiszabása során az Fgytv. 47/C.§ (1) bekezdés a) pontjának második fordulata kellett volna alkalmazni.
- [15] A Kúria a felperes és az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelmeket elbírálva a Kfv.II.37.765/2013/7.számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a felperes keresete vonatkozásában az eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, míg az ... alaptalan keresetét elutasította, mert álláspontja szerint az Fgytv. 47/C.§ (1) bekezdés a) pontjának második fordulata a perbeli reklámtevékenység szankcionálására nem alkalmazható.
- [16] Hangsúlyozta, hogy a perbeli esetben a jogsértés elkövetése, módja, időtartama, kiterjedtsége nem volt vitatott, csak a szankció mértéke volt vitás. A jogsértés promóció keretében folytatott dohányterméket népszerűsítő, jogellenes reklámtevékenység volt. A tiltott reklámtevékenység a felperesi reklámszolgáltató közreműködésével zajlott. A szankció mértékének jogszerűségét ezért az Fgytv. 47/C.§ (1) bekezdés a) pontjának első fordulata által meghatározott bírságmaximumra tekintettel kell megítélni és a felperes kereseti kérelme folytán a bírság arányosságát, a mérlegelés jogszerűségét az Fgytv. 47.§ (4) bekezdés alapján elbírálni. Az elsőfokú bíróság a Pp. 215.§-ába ütközően vizsgálta a Pp. 339/B.§-ának megsértését abban, a keresettel nem érintett körben, hogy a mérlegelés szempontjai teljes körűek voltak-e, azoknak a bírságra való kihatása megállapítható volt-e. A felperes keresete folytán csak az vizsgálható, hogy a korábbi eljárásban kiszabott 30 millió forintos bírsághoz képest a megismételt eljárásban elsőfokon kiszabott 100 millió forintos, illetve ennek a másodfokú eljárásban 86.413.300 forintra megváltoztatott összege eltérő tényálláson, újabb tényállási elem értékelésén alapult-e, indokolt volt-e a magasabb összegű bírság meghatározása, volt-e eltérés a két eljárásban mérlegeléssel hozott határozatban írt mérlegelési szempontok, illetve azok értékelése között. Az alperesi jogelőd a Kúria szerint a határozatában számot adott a mérlegelés szempontjairól, azok jellegéből és az indokolás szövegéből nyilvánvalóan megállapítható volt súlyosbító körülményként való értékelésük. A mérlegelés szempontjai teljes körűen feltárásra és értékelésre kerültek, további mérlegelési szempontot nem kellett figyelembe venni, ilyen, nem értékelt, de értékelendő, az értékelésből kimaradt szempontra a felperes sem hivatkozott a keresetében. A reklámtevékenységben betöltött szereppel összefüggésben a felperes a bírság arányosságát kifogásolta, de e körben csak a hatóság bírságkiszabási gyakorlatára hivatkozott, konkrét mértéket, arányt a szerepekhez nem társított, ehhez kapcsolódóan álláspontját alátámasztó jogszabályi rendelkezésként az Fgytv. 47.§ (1) bekezdésére hivatkozott.

- [17] A két határozatot összevetve a Kúria megállapította, hogy a két határozat indokolása eltérő, valamennyi, az eljárásban felmerült vagy hivatkozott mérlegelési körülményt megvizsgált a hatóság, a határozatát kellően megindokolta. Tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor az indokolásokat azonosnak és emiatt sommásnak, általánosságokat tartalmazónak ítélte. A promócióban betöltött szerep a jogsértővel szemben hozott, egyedi határozatban kerülhet figyelembe vételre - mutatott rá a Kúria -, az arányosság körében nem értékelhető a többi jogsértővel szemben hozott határozatokban kiszabott bírság. A bíróságnak a fentiek tükrében a törvényességi felügyeleti jogkörében el kell bírálnia, hogy a reklámszolgáltatóval szemben kiszabott bírság a jogsértés súlyával arányban áll-e. A bíróság nem hagyhatja figyelmen kívül azt sem, hogy a KMF-6682-6/2008. számú határozat más jogszabályi környezetben került meghozatalra. A bíróságnak a jogszerűségi felülvizsgálat során állást kell foglalnia arról is, hogy a felperesnek a keresetében állított, az ÖRT-től kért állásfoglalás alapján történő eljárása enyhítő körülményként értékelhető-e.
- [18] Az új eljárásban az elsőfokú bíróság a 24.K.31.869/2014/3. számon meghozott ítéletével a felperes keresetét elutasította. Álláspontja szerint amennyiben az alperesi jogelőd a Pp. 339/B.§-át nem sértette meg, a mérlegelés szempontjait teljes körűen feltárta, azokról számot adott, akkor nincs ok a Fgytv. 47.§ (1) és (4) bekezdéseiben nevesített arányosság vizsgálatára, mivel az a mérlegelési szempontok közé tartozik. A korábbi határozat meghozatala idején a régi Grtv. az arányosság vizsgálatát nem írta elő, az újabb határozat meghozatalakor már az Fgytv.-t kellett alkalmazni, amely az arányosság figyelembe vételét előírta és ez is azt támasztja alá, hogy az arányosságra az alperesi jogelőd figyelemmel volt. Mivel a hatóság csak súlyosbító körülményeket értékelt, ez azt mutatja releváns enyhítő körülmény nem volt, az ÖRT állásfoglalást az alperesi jogelőd nem tekintette enyhítő körülménynek.
- [19] A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljárta Kúria a Kfv.II.37.920/2014/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét ismételten hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Elrendelte, hogy a pert az elsőfokú bíróság másik tanácsa tárgyalja. Megállapította, hogy a Kúria a Kfv.II.37.765/2013/7. számú ítéletében az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította és számára - a felülvizsgálati eljárás szabályaira is figyelemmel megtett ténymegállapítások mellett - az új eljárásra egyértelmű utasításokat adott, melyeket az elsőfokú bíróság - azok kötelező jellege ellenére - nem vett figyelembe, illetőleg azokat félreértelmezte, melynek eredményeként érdemi bírósági felülvizsgálatot nem végzett. A Kúria döntésében a megismételt eljárást segítő ténymegállapításokon túl az alperesi jogelőd határozatát nem, csak a korábbi elsőfokú ítélet törvényességét értékelte. Ezért tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor úgy értelmezte a Kúriának a határozat mérlegelési szempontjainak és az indokolás meglétére vonatkozó megállapítását, mintha az egyszersmind a Kúria egyetértésével is találkozott volna. A mérlegelési szempontok a jogsértés jellegének meghatározásához kapcsolódnak, azok teljes körű azonosítását követően lehet a jogsértés csekély, közepes vagy jelentős súlyát kimondani. A jogsértés súlyának azonosítása után lehet arról dönteni, hogy azzal arányban áll-e az alkalmazott szankció. Tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor az arányosság vizsgálatát éppúgy a mérlegelési szempontok közé értette, mint az összes többi körülményt. Ezért is téves az az ítéleti álláspont, hogy mérlegelési szempontok teljes körű feltárása egyben az arányosság követelményének való megfelelést is igazolja. A Kúria ítéletében egyértelműen mutatott rá arra, hogy az elsőfokú bíróságnak állást kell foglalnia arról is, hogy a felperesnek a keresetében állított, az ÖRT-től kért állásfoglalás alapján történő eljárása enyhítő körülményként értékelhető-e, mert a felperes az ÖRT megkeresésével - elkerülendő a jogsértést - jóhiszemű, jogkövető magatartást igyekezett tanúsítani. Az elsőfokú bíróság helytelenül foglalt állást ebben a kérdésben is, amikor úgy foglalt állást - érdemi véleményalkotás és vizsgálat nélkül -, hogy az alperesi hatóság hallgatólagos értékelése folytán ezt nem tekintette enyhítő körülménynek, ezért a határozata megalapozott. A Kúria korábbi iránymutatása szerint a bíróságnak erről az alperesi értékelésről kellett volna véleményt mondania.

Az elsőfokú bíróság álláspontja abban a tekintetben is okszerűtlen - mutatott rá a Kúria -, hogy az arányosság követelményét előíró Fgytv. rendelkezés pusztá meglétéből von le arra következtetést, hogy az alperesi hatóság az arányosság követelményét nyilvánvalóan betartotta, így ebben a körben sem végzett érdemi felülvizsgálatot. Mindezekre tekintettel a Kúria az új eljárásra előírta, hogy az elsőfokú bíróság a Kúria Kfv.II.37.765/2013/7. számú ítéletének részletes megállapításait és az új eljárásra vonatkozó pontos iránymutatását figyelembe véve járjon el, foglaljon állást arról, hogy az alperesi jogelőd határozata a keresettel támadott körben törvényes-e.

A megismételt eljárásban hozott és felülvizsgálati kérelemmel támadott elsőfokú ítélet

- [20] Az újabb megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a 27.K.31.159/2015/17. számú ítéletével az alperesi jogelőd határozatának megváltoztatásával a bírság összegét 69.130.640 forintban állapította meg, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.
- [21] Kifejtette, hogy a megismételt eljárásban a Kúria Kfv.II.37.920/2014/5. számú végzése (a továbbiakban: Kúria végzése) folytán a Kúria Kfv.II.37.765/2013/7. számú ítéletében (a továbbiakban: Kúria ítélete) meghatározott, az új eljárásra adott iránymutatás szerint kellett eljárnia. Álláspontja szerint a jogsértés a promóció nagyságára, országos kiterjedtségére, időtartamára, a sűrűn látogatott áruházakban való megvalósítására tekintettel jelentős súlyú volt. Értékelni kellett a reklám dohánytermék fogyasztására ösztönző hatását és a dohányzás egészségkárosító hatását is a jogsértő reklámtevékenység megítélésénél. A bíróság megállapítása szerint a jelentős súlyú jogsértéssel a maximálisan kiszabható bírságösszeg áll arányban. Nem fogadta el a felperesnek azt az érvelését, hogy a bírság arányosságát a reklámozóval szemben kiszabott bírsághoz viszonyítva kell vizsgálni, mert ilyen megállapítást, illetve előírást az arányosság megítélésére a Kúria végzése nem tartalmazott. Álláspontja szerint az arányosság körében a többi jogsértővel (a reklámozóval, a reklám közvetítőjével) szemben kiszabott bírság nem vehető figyelembe.
- [22] Kifejtette továbbá, hogy a korábbi eljárásban hozott és a keresettel támadott határozat összevetését a Kúria az ítéletében elvégezte, és a határozatok indokolását eltérőnek ítélte. A korábbi határozattól eltérő, magasabb összegű bírság kiszabásának - álláspontja szerint - objektív és racionális oka volt az eltérő jogi indokolásra, az eltérő mérlegelési szempontokra és súlyosbító körülményekre, valamint az eltérő jogi környezetre figyelemmel. A megismételt eljárásra nézve súlyosítási tilalom nem volt, ezért nem jogsértő, ha a hatóság a megismételt eljárása során magasabb összegű bírságot szab ki, ha a mérlegelés szempontjait teljes körűen feltárja, értékeli. A perbeli esetben a Kúria ítélete szerint a mérlegelési szempontok teljes körű feltárása megtörtént, ez nem volt vitatott. A reklámtevékenységben betöltött szereppel összefüggésben a felperes csak a bírság arányosságát vitatta, ennek kapcsán a hatóság bírságkiszabási gyakorlatára és az Fgytv. 47. § (1) bekezdésére hivatkozott. A bíróság szerint mindezek alapján megállapítható, hogy a mérlegelési szempontok megsértésére nem került sor, a kereset e körben alaptalan.
- [23] A bíróság a felperes keresetét az ÖRT állásfoglalás enyhítő körülményként való figyelembe vehetősége körében alaposnak találta. Az ÖRT állásfoglalás kapcsán a bíróság rámutatott, hogy a felperes alappal bízott abban, hogy ha az abban foglaltak betartásával jár el, nem követ el jogsértést. A bíróság hangsúlyozta, hogy az Európai Unió Bíróságának gyakorlata szerint (C-519/07. és T-326/07. számú ügyek) a bizalomvédelem elvére történő hivatkozás joga minden jogalanyt megillet. Az ÖRT állásfoglalása a tilalmazott reklámtevékenységre vonatkozott, az abban foglalt tájékoztatás pontos és egyértelmű volt, ezért az arra alapított jogkövető magatartást enyhítő körülményként kell értékelni. Erre figyelemmel a bíróság úgy ítélte meg, hogy a jogsértéssel a felperesnek a 2008. évi nettó árbevétele 4%-ának megfelelő mértékű bírság áll arányban, ezért a bírság összegének megváltoztatásáról határozott.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [24] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, az alperesi jogelőd határozatának megváltoztatásával a bírság összegének csökkentését kérte annak megállapítása mellett, hogy az arányosság követelménye megsértésre került. Másodlagosan a jogerős ítélet és a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését és az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezését kérte. Harmadlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását indítványozta.
- [25] Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Pp. 275. § (5) bekezdésébe, az Fgytv. 47.§ (1) és (4) bekezdésébe ütközik, mert a bíróság a Kúria végzésében és a Kúria ítéletében foglalt iránymutatásoknak nem tett eleget, nem vizsgálta meg a korábbi határozathoz képest a bírság összegének háromszoros mértékben történő kiszabásának az indokoltságát, a két határozat érdemi összehasonlítását elmulasztotta, a promócióban betöltött szerepét érdemben nem vizsgálta, annak értékelését nem végezte el, és e szerep figyelembe vehetőségének mellőzését sem indokolta, valamint elmulasztotta az eltérő jogi környezetnek a bírságra való estleges kihatása vizsgálatát. Sérelmezte, hogy a bíróság a bírságösszeg arányosságát sem vizsgálta az iránymutatás ellenére. Hangsúlyozta, hogy a korábbi határozathoz képest többlet-tényállási elem nem került feltárára, a bírság jelentős mértékű emelésére nem volt megalapozott indok, ezért az okszerű mérlegelésre sem kerülhetett sor a keresettel támadott határozatban. A bíróságnak ezért - állítása szerint - a bírságot jelentős mértékben csökkentenie kellett volna. A másodfokú hatóság tulajdonképpen a bírságmaximumra tekintettel változtatta meg a bírság összegét, de valóságos mérlegelést nem végzett. A korábbi határozathoz képest a jogsértés ismétlődését nem rótták a terhére, és mivel a promóció nagysága tulajdonképpen nagyságrendileg azonos volt a korábbi határozatban rögzítettekkel, ezért egyéb többlet-tényállási elem hiányában a korábban megállapított, 30 millió forint bírságösszeg alatti mértékben lett volna jogszerű a bírság kiszabása. Utalt a hatóság töretlen bírságkiszabási gyakorlatára, amely a jogsértésben érintett résztvevőket a szerepvállalással arányos mértékű bírsággal sújtotta. Ezt a hivatkozását a bíróság mindenféle magyarázat nélkül figyelmen kívül hagyta. A Kúria ítélete az egyedi határozatban írta elő a szerepvállalásnak - mint a mérlegelési szempontok egyikének - az értékelését, azonban ezt a bíróság elmulasztotta megtenni.
- [26] Az alperesi jogelőd felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- [27] A felülvizsgálati eljárás során az alperes személyében jogszabályon alapuló jogutódlás következett be, amelyet a Kúria megállapított.
- [28] Az alperesi beavatkozó a felülvizsgálati tárgyaláson előterjesztett felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az új eljárásra adott iránymutatásnak megfelelően járt el, annak mindenben eleget tett.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [29] A felülvizsgálati kérelem részben alapos.
- [30] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 272.§ (2) bekezdése és a 275.§ (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem keretei között, az abban megjelölt jogszabálysértések vonatkozásában vizsgálta felül.
- [31] A Kúria először is arra a lényeges tényre kíván rámutatni, hogy a Kúria végzése és annak folytán a Kúria ítélete érdemi vizsgálatot várt el az elsőfokú bíróságtól az iránymutatással érintett körben. Az elsőfokú bíróság az érdemi vizsgálatot ismételten, teljes körűen nem végezte el, ezért ítélete a Pp. 275.§ (5) bekezdésébe és az Fgytv. 47.§ (1) és (4) bekezdésébe ütközik. Arra tekintettel, hogy a nem

vitatott jogsértést 2006-ban követték el, a keresettel támadott határozat meghozatalára többször megismételt eljárásban 2009-ben került sor és a per - a többször megismételt eljárásra tekintettel - 2010-től folyamatban van, a régóta elhúzódó eljárásban a jogvita nem zárult le, érdemi elbírálást nem nyert, a döntéshozatalhoz szükséges adatok rendelkezésre álltak, a Kúria a jogsértő ítéletet nem helyezte hatályon kívül, hanem a jogsértéseket maga orvosolta.

- [32] A felülvizsgálati kérelemben kifogásolt arányosságot és mérlegelést illetően a Kúria a következőkre kíván rámutatni: Annak megállapításából, hogy a hatóság valamennyi, az eljárásban felmerült vagy hivatkozott mérlegelési körülményt megvizsgált, és a határozatát kellően megindokolta, még nem következik, hogy a két határozat eltérő indokolása a mérlegelés jogszerűsége szempontjából kiemelt jelentőséggel bír, mert a korábbi, 30 millió forint bírságot kiszabó határozatnak nem volt jogi kötőereje, és ahogy az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott, a megismételt közigazgatási eljárásban súlyosítási tilalom sem állt fenn. A Kúria ítéletében az elsőfokú bíróság téves jogi álláspontja - a határozatok sommásnak tekintett indokolása - miatt került összehasonlításra a két határozat indokolása, a mérlegelési szempontok pedig összevetésre. Mindebből következően a két indokolás érdemi összevetése nélkül kellett a mérlegelés jogszerűségét vizsgálni. Az elsőfokú bíróság a jogsértés súlyát vizsgálva - helyesen - arra a megállapításra jutott, hogy a jogsértés jelentős mértékű, súlyos jogsértés volt, ezért a bírság maximum mértékében meghatározott bírságösszeg arányban áll a jogsértés súlyával. Az arányosság megítélésénél azonban ezt a kiinduló pontot követően a mérlegelési szempontok helyes mérlegelését is vizsgálni kellett. A Kúria álláspontja szerint ugyanis az egyes mérlegelési szempontok súlyának értékelése nélkül csupán a jogsértés súlyához viszonyítottan a bírság arányosságának kérdése nem dönthető el.
- [33] A bíróság azt is helyesen állapította meg, hogy a két határozatban kiszabott bírság közti eltérés objektív és racionális indokon alapult. Ez az indok az időközben bekövetkezett jogszabályváltozás volt, amely az újabb eljárási szabályok alkalmazása miatt meghatározta a bírság minimum és maximum összegét, továbbá előírta a hatóság számára az arányosság vizsgálatát a 2008. szeptember 1-jétől hatályba lépett új Grtv. 26.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Fgytv. 47.§ (1) bekezdése értelmében, és erre a hatóságnak figyelemmel kellett lennie. A tisztességes eljárás követelményére is figyelemmel - a kereset keretein belül maradván - azt kellett vizsgálni, hogy a mérlegelési szempontok között, a fellebbezésben először hivatkozott ÖRT állásfoglalás alapján tanúsított jogkövető magatartás enyhítő körülményként figyelembe vehető-e, és az az állított körülmény, hogy a promóció a reklámozó utasításai szerint zajlott, a promócióban betöltött szerepet a bírság kiszabása körében figyelembe lehet-e venni, van-e ennek a bírságra kiható jelentősége a felelősség objektív voltának határozatbeli megállapítása miatt.
- [34] Az ÖRT állásfoglalás szerinti jogkövető magatartás enyhítő körülményként való figyelembe vételét az elsőfokú bíróság elfogadta, ezt az enyhítő körülményt vitató felülvizsgálati kérelem nem került benyújtásra, így - a felülvizsgálati eljárás korlátaira figyelemmel - erre az elfogadott mérlegelési szempontokra tekintettel kellett döntenie a felülvizsgálati eljárásban.
- [35] A promócióban betöltött szerepet illetően a Kúria álláspontja a következő: a bíróság e szerep figyelembe vételét azzal az indokkal utasította el, hogy azzal összefüggésben az arányosság volt vitatott. A bíróság elmulasztotta a promócióban betöltött szerep egyedi mérlegelési szempontként való értékelését a Kúria ítélete iránymutatása ellenére. A Kúria ítélete e szerepnek az arányosság körében való figyelembe vehetőségét kizárta, de az egyedi határozatban való értékelésének vizsgálatát előírta, amelyet az elsőfokú bíróság elmulasztott elvégezni. Arra a hatóság a határozatában helytállóan hivatkozott, hogy a felelősség objektív, de ez nem eredményezheti azt, hogy a jogsértésben betöltött szerepet a hatóság nem veheti figyelembe az egyedi jogsértés

megítélésekor. A hatóság a korábbi határozatában értékelte, hogy a felperesi reklámszolgáltató a reklámozó utasításai szerint járt el, ezáltal a promócióban betöltött szerepnek is jelentőséget tulajdonított. A Kúria álláspontja szerint a promócióban betöltött szerep nem hagyható figyelmen kívül, így az a körülmény sem, ha azt a reklámszolgáltató a reklámozó utasításai szerint végzi. Az elkövetett jogsértés jogkövetkezménye ugyanis a promócióban betöltött szerephez, magatartáshoz, cselekményhez igazodik. A promócióban résztvevők, azaz a reklám közzetevője, a reklámozó és a reklámszolgáltató, eltérő feladatokat látnak el, felelősségük súlya is eltérő lehet. A reklámszolgáltató a másik két szereplő közti közvetítő jellegű feladatokat látott el, a reklámozó utasításai szerint végezte a munkáját, nem volt meghatározó szerepe a promóció mikénti végzése körében, ezért a promócióban betöltött szerepét a bírság kiszabása során értékelni kellett.

- [36] A fentieket figyelembe véve a Kúria arra a megállapításra jutott, hogy a megismételt eljárásban hozott, keresettel támadott határozat az Fgytv. 47.§ (4) bekezdésében foglalt jogszerű mérlegelés követelményébe és az (1) bekezdésben említett arányosság követelményébe ütközött, a promócióban betöltött szerep arra figyelemmel, hogy a reklámszolgáltató a reklámozó utasításai szerint, de a saját magatartásáért fennálló objektív felelősség mellett járt el, kisebb súllyal, de enyhítő körülményként vehető figyelembe. További enyhítő körülményként értékelendő - a nem vitatott elsőfokú bírósági döntés szerint - az ÖRT állásfoglalás alapján a jogkövető magatartás tanúsítása. Mindezeket mérlegelve a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy az alperesi jogelőd által kiszabott és a bíróság által megváltoztatott 69.130.640 forint összegű bírság sem áll arányban az elkövetett jogsértéssel. Az arányosság követelményének a figyelembe vett mérlegelési szempontok fenti értékelésével a 2008. évi nettó árbevétel körülbelül 3%-ának megfelelő mértékű, 52.000.000 forint összegű bírság kiszabása felel meg.
- [37] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a Pp. 339.§ (2) bekezdés q) pontja, az Fgytv. 50.§-a alapján az alperesi jogelőd határozatát részben, a bírságra vonatkozó rendelkezése tekintetében megváltoztatta, a bírság összegét 52.000.000 forintban határozta meg, ezt meghaladóan a felperes keresetét a Pp. 339.§ (1) bekezdése szerint elutasította.

Az döntés elvi tartalma

- [38] *A bírság arányosságát nemcsak a jogsértés súlyához igazodóan kell vizsgálni, a vizsgálatnak ki kell térnie arra is, hogy a mérlegelési szempontok (enyhítő és súlyosbító körülmények) megfelelően értékelésre kerültek-e.*

Záró rész

- [39] A Kúria az elsőfokú eljárásra és a felülvizsgálati eljárásra a pervesztesség-pernyertesség arányát a vitatott bírságösszegnek és a kért bírságösszegnek a Kúria által megítélt bírsághoz viszonyított arányában állapította meg. A felperes az elsőfokú eljárásban kétharmad részben pernyertes lett, ezért a Pp. 78.§ (1) bekezdése, 81.§ (1) bekezdése szerint a Kúria a pervesztés alperest kötelezte a felperes jogi képviselettel felmerült elsőfokú részperkölsége megfizetésére. A perköltség megállapításánál a Kúria figyelembe vette az előzményi eljárásokban tartott tárgyalásokon való megjelenést, a felperesi képviselő által a jelen perben, továbbá az előzményi perekben kifejtett munkát, a felülvizsgálati eljárások során megítélt perköltségek összegét és arról a pernyertesség arányában döntött.
- [40] A felülvizsgálati eljárási költség megfizetéséről a Kúria a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján annak figyelembe vételével döntött, hogy a pernyertesség-pervesztesség arányát közel azonosnak ítélte.
- [41] A Kúria az alperesi beavatkozót a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján nem kötelezte perköltségviselésre, mert a beavatkozásával a felperesnek nem okozott többletköltséget.

- [42] A Kúria a kereseti illeték és a felülvizsgálati illeték viseléséről a perköltségre vonatkozóan megállapított pernyertességi-pervesztességi arányokra figyelemmel döntött és a Pp. 78.§ (1) bekezdése, 81.§ (1) bekezdése, a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján a felperest kereseti és felülvizsgálati részilleték megfizetésére kötelezte.
- [43] Az alperes személyes illetékmentessége folytán a tárgyi illetékfeljegyzési jog okán le nem rótt további kereseti és felülvizsgálati részilletéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2017. március 22.

Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, Dr. Márton Gizella s.k. előadó bíró, Dr. Rothermel Erika s.k. bíró